

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru - (judecător Zinaida Talpalaru)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău - (judecători Anatolie Minciună, Victoria Sîrbu, Viorica Mihaila)

Î N C H E I E R E

15 august 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecător
Judecători

Nina Vascan
Victor Burduh
Luiza Gafton

examinând admisibilitatea recursului declarat Primăria municipiului Chișinău,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Banca Comercială
„Moldindconbank” Societate pe Acțiuni împotriva Primăriei municipiului Chișinău,
intervenient accesoriu Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr.13 în
proces de insolvență cu privire la încasarea datoriei,

împotriva deciziei din 28 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost
respins apelul declarat de reprezentantul Primăriei municipiului Chișinău, menținută
hotărârea din 19 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La 15 iunie 2017, Banca Comercială „Moldindconbank” Societate pe Acțiuni (în
continuare BC „Moldindconbank” SA) a depus cerere de chemare în judecată împotriva
Primăriei municipiului Chișinău, intervenient accesoriu Întreprinderea Municipală de
Gestionare a Fondului Locativ nr.13 în proces de insolvență (în continuare ÎMGFL nr.
13) cu privire la încasarea datoriei (f.d. 2-5, vol. I).

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, la 22 octombrie 2014 între BC
„Moldindconbank” SA, în calitate de creditor și ÎMGFL nr.13, în calitate de debitor a fost
încheiat contractul de credit BERD-MoREEFF (cu anuitate) nr. 351, prin care creditorul i-
a acordat debitorului un credit sub formă de linie de credit, în sumă de 141253,62 USD, cu
termen final de rambursare la 22 octombrie 2019. Astfel în temeiul contractului de credit
enunțat, Banca și-a asumat angajamentul să pună la dispoziția debitorului creditul sus-

indicat, iar ÎMGFL nr.13, la rândul său, și-a asumat obligația să ramburseze creditul conform graficului stabilit prin contract, să achite dobânda și alte plăți aferente ce decurg din contractul de credit respectiv.

Reclamantul a invocat că, în conformitate cu art. 1240 alin.(1) Cod Civil, în vederea garantării/asigurării executării în termen a obligațiilor debitorului ÎMGFL nr. 13, la 22 octombrie 2014, între BC „Moldindconbank” SA și Primăria mun. Chișinău a fost încheiat contractul de fidejusiune nr. 351-F, în temeiul căruia ultima a garantat executarea deplină a obligațiilor ce reies din contractul de credit nr.351 din 22 octombrie 2014.

La fel, reprezentantul reclamantului a menționat că, prin hotărârea Curții de Apel Chișinău nr. 2i-26/2017 din 07 martie 2017, s-a intentat procesul de insolvență în privința debitorului ÎMGFL nr.13, iar administrator al insolvenței a fost desemnat Purcel (Sacaliuc) Igor. În consecință, ca urmare a intentării procesului de insolvență față de ÎMGFL nr.13, sumele datorate conform contractului de credit nr.351 din 22 octombrie 2014 au devenit scadente anticipat din data intentării procesului, adică din 07 martie 2017. În rezultatul neachitării sumelor devenite scadente anticipat, în conformitate cu calculul efectuat, datoria totală acumulată de către ÎMGFL nr. 13 împreună cu Primăria mun. Chișinău, la situația din 07 martie 2017 (data intentării procesului de insolvență a ÎMGFL nr.13) pe contractul de credit nr. 351 din 22 octombrie 2014 constituia 20999,84 USD și includea creditul în sumă de 20935,57 USD și dobândă neachitată în mărime de 64,27 USD.

A susținut că potrivit pct. 2.1.5. din contractul de fidejusiune nr. 352/2014, fidejuserul și-a asumat obligația de a achita creditorului suma scadentă, neachitată de debitor în termen de 3 zile din data primirii înștiințării scrise a creditorului despre aceasta. Plățile respective urmează a fi efectuate în lei moldovenești, conform cursului comercial al băncii stabilit pentru USD la data efectuării plății.

Astfel, având în vedere incapacitatea de plată a debitorului ÎMGFL nr. 13, constatată prin hotărârea definitivă a instanței de insolvență din 07 martie 2017, în scopul tranșării litigiului dat pe cale amiabilă și extrajudiciară, Banca în data de 12 mai 2017 a expediat în adresa Primăriei o reclamație, prin care a solicitat achitarea datoriilor formate conform contractului de credit nr. 351 din 22 octombrie 2014.

Reprezentantul reclamantului a mai precizat că, prin scrisoarea nr.02-109/3449 din 24 mai 2017, Primăria mun. Chișinău a recunoscut existența datoriei ÎMGFL nr.13 față de Bancă în mărime de 20999,84 USD, a obligației de achitare solidară a acesteia în temeiul contractului de fidejusiune nr. 351-F și a comunicat că în scopul executării obligațiilor față de creditor (bancă), suma litigioasă a fost atribuită la datorii ale Primăriei mun. Chișinău și raportată la Ministerul Finanțelor ca datorii aferente. În același timp, pârâta a menționat că prin prisma art. 38, 39 din Legea nr. 419 din 22 decembrie 2001 ”Cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat,” este în imposibilitate de a achita

benevol suma revendicată, deoarece este necesară o decizie a instanței de judecată în acest aspect.

Ținând cont de faptul că, la momentul depunerii acțiunii, cerințele patrimoniale înaintate de Bancă către pârâtă în calitatea sa de fidejutor, nu au fost satisfăcute și că Primăria mun. Chișinău a recunoscut datoria în mărime de 20999,84 USD și obligația sa solidară de achitare a acesteia, reclamantul a considerat că instanța urmează să dispună încasarea sumei revendicate din contul Primăriei mun. Chișinău în beneficiul BC „Moldindconbank” SA.

Prin hotărârea din 19 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea a fost admisă integral, fiind încasat de la Primăria municipiului Chișinău în beneficiul BC „Moldindconbank” SA a datoriei în sumă de 20999,84 dolari SUA, echivalentul în lei moldovenești, conform cursului stabilit de BNM la data executării hotărârii și 11465,91 lei, cu titlu de cheltuieli a taxei de stat (f.d. 137, 144-147, vol. I).

Invocând netemeinicia hotărârii primei instanțe, la 20 noiembrie 2017, reprezentantul Primăriei municipiului Chișinău a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond.

Prin cererea de apel motivată depusă la 22 februarie 2018, apelantul a solicitat admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii depuse de BC „Moldindconbank” SA ca neîntemeiată (f.d. 199-206, vol. I).

Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, prin decizia din 28 martie 2018, a respins apelul declarat de reprezentantul Primăriei municipiului Chișinău, a menținut hotărârea din 19 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 221-232, vol.I).

Instanța de apel a concluzionat că, prima instanță întemeiat a admis acțiunea înaintată de BC „Moldindconbank” SA, a dispus încasarea de la Primăria municipiului Chișinău în beneficiul BC „Moldindconbank” SA a datoriei în sumă de 20999,84 dolari SUA, în condițiile în care BC „Moldindconbank” SA a acordat creditul bancar în termenele și condițiile stabilite în contract, astfel îndeplinindu-și toate obligațiunile asumate față de debitor, iar debitorul nu a respectat termenul de efectuare a plăților scadente, neexecutând cu bună credință obligațiunile asumate prin contractul de fidejusiune nr. 352/2014.

De către Colegiul civil, comercial și contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău a fost respins ca neîntemeiat argumentul invocat în cererea de apel de către reprezentantul Primăriei mun. Chișinău precum că banca nu ar fi în drept să pretindă încasarea datoriei din contul Primăriei, deoarece banca și-a validat creanța sa în procesul de insolvență al debitorului ÎMGFL 13, or, ca urmare a intentării procesului de insolvență față de ÎMGFL nr.13, sumele datorate conform contractului de credit nr. 351 din 22 octombrie 2014 au devenit scadente anticipat din data intentării procesului de insolvență adică din 07 martie 2017, iar BC „Moldindconbank” SA s-a adresat în

instanță împotriva fidejutorului revendicând încasarea sumelor restante din contul acesteia în mărime de 20 999,84 USD. Astfel, instanța de apel a respins ca neîntemeiat argumentul invocat de reprezentantul Primăriei mun. Chișinău precum că BC „Moldindconbank” SA urma să-și aleagă concret debitorul care urma să execute creanța, fie ÎMGFL nr.13, sau Primăria mun. Chișinău, dar nici într-un caz ambele, or, potrivit normelor de drept enunțate, banca în calitate de creditor are tot dreptul de a pretinde concomitent încasarea creanței sale din contul atât a debitorului, cât și a fidejutorului.

Nu a putut fi reținut nici argumentul invocat de reprezentantul apelantului în cererea de apel precum că fidejusiunea ar fi încetat din momentul în care Banca și-a validat creanța sa, din cauză că includerea Băncii în tabelul de creanțe ar anula dreptul de regres al Primăriei în calitate sa de fidejutor, menționând că odată ce Primăria mun. Chișinău va executa obligația de achitare a datoriei în mărime de 20999,84 USD, va subroga BC „Moldindconbank” SA în toate drepturile și raporturile juridice față de debitorul ÎMGFL nr. 13, inclusiv va putea înlocui BC „Moldindconbank” SA în tabelul creanțelor validate, devenind astfel noul creditor al ÎMGFL nr.13, în acest mod putând să-și realizeze pe deplin și efectiv dreptul său de regres față de debitorul ÎMGFL nr.13.

În susținerea soluției sale instanța de apel a reținut că, prin scrisoarea nr. 02-109/3449 din 24 mai 2017, Primăria mun. Chișinău a recunoscut integral datoria în mărime de 20999,84 USD și obligația sa solidară de achitare a acesteia.

La 11 iunie 2018, Primăria municipiului Chișinău, reprezentată de specialistul superior al Direcției Asistență Juridică, Cujbă Nadejda, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care și-a exprimat dezacordul cu soluția instanțelor judecătorești.

În susținerea recursului declarat, reprezentantul recurentului a indicat că BC „Moldindconbank” SA nu era în drept să se adreseze cu solicitarea de restituire a sumei de 20999,84 USD atât către ÎMGFL nr. 13, cât și către Primăria municipiului Chișinău, or, în caz de admitere a solicitării ar exista două hotărâri judecătorești, prin care ar urma să fie încasată aceeași sumă debitorială, ceea ce va constitui o îmbogățire fără justă cauză.

Reprezentantul recurentului a accentuat că reclamantul urma să-și aleagă concret debitorul, care urma să execute creanța, fie ÎMGFL nr. 13, fie Primăria municipiului Chișinău, dar nici într-un caz ambele părți.

Consideră că prin validarea creanței de către BC „Moldindconbank” SA în procedura de insolvență a ÎMGFL nr. 13, creditorul a privat în mod conștient și deliberativ fidejutorul de posibilitatea oferită prin lege de a înainta acțiunea de regres față de debitorul principal ÎMGFL nr. 13.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii

obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 09 iulie 2018, Curtea Supremă de Justiție a expediat participanților la proces câte o copie a cererii de recurs, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii copiei respective (f.d. 8, vol.II).

La 06 august 2018, BC „Moldindconbank” SA a depus referință, prin care și-a exprimat dezacordul cu recursul declarat de Primăria municipiului Chișinău, considerând că acesta nu întrunește temeiurile stipulate la art. 432 și 437 ale Codului de procedură civilă și prin urmare urmează a fi respins ca inadmisibil.

Reprezentantul recurentului a remarcat că cererea de recurs reprezintă în esență un apel camuflat, care deja a fost supus examinării și cărui i-a fost dată o apreciere corespunzătoare în hotărârile instanțelor ierarhic inferioare, ceea ce denotă că recursul declarat de Primăria municipiului Chișinău nu este un recurs efectiv, în care să fie indicate temeiurile cuprinse în art. 432 Cod de procedură civilă (f.d. 10-20, vol. II).

Verificând argumentele invocate de reprezentantul recurentului în cererea de recurs, pe baza materialelor din dosar, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 433 lit. a¹) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art.429 alin.(5).

În conformitate cu art. 429 alin. (4) și (5) Cod de procedură civilă, nu pot fi atacate cu recurs:

- a) deciziile de trimitere a cauzei la rejudecare care nu se supun niciunei căi de atac;
- b) hotărârile în privința cărora apelul a fost retras în modul prevăzut la art.374;
- c) deciziile emise de instanța de apel, fără drept de recurs.

Nu pot fi atacate cu recurs hotărârile în a căror privință persoanele indicate la art.430 nu au folosit calea apelului prevăzută de lege. Persoana care nu a folosit apelul poate ataca cu recurs decizia instanței de apel prin care i s-a înrăutățit situația, în partea care se referă la înrăutățirea situației. O hotărâre susceptibilă de apel și de recurs poate fi atacată, în cadrul termenului de apel, direct cu recurs dacă părțile consimt expres în fața primei instanțe prin înscris autentic sau prin declarație verbală consemnată expres în procesul-verbal. În acest caz, recursul poate fi exercitat numai pentru încălcarea sau aplicarea eronată a normelor de drept material.

În speță, recursul este declarat împotriva deciziei din 28 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, care poate fi atacată cu recurs și respectiv recursul declarat de Primăria municipiului Chișinău nu poate fi considerat inadmisibil în temeiul art. 433 lit. a¹) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. b) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434.

În corespundere cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Potrivit scrisorii de însoțire nr. 3931 (f.d. 233, vol. I), decizia din 28 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa participanților la proces la 15 martie 2018, astfel recursul declarat la data de 11 iunie 2018 este în termen.

În conformitate cu art. 433 lit. c) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare.

În speță, recursul a fost declarat de Primăria municipiului Chișinău, reprezentată de specialistul superior al Direcției asistență juridică, Cujbă Nadejda, în temeiul procurei nr. 02-116/30 din 30 mai 2018, valabilă până la 30 iunie 2018, astfel temeiul stipulat de art. 433 lit. c) Cod de procedură civilă nu are incidență.

Potrivit art. 433 lit. d) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

La caz, completul relevă că nici temeiul prevăzut de art. 433 lit. d) Cod de procedură civilă nu este aplicabil.

Luând în considerare cele constatate supra, completul conchide că recursul nu poate fi considerat inadmisibil în baza temeiurilor enumerate la art. 433 lit. a¹), b), c) sau d) Cod de procedură civilă.

În continuare, audiind raportul verbal al judecătorului raportor cu privire la încadrarea celor invocate în recurs în temeiurile prevăzute de art. 432 alin. (2)-(4) Cod de procedură civilă, completul constată existența temeiului de inadmisibilitate stipulat la art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă.

Conform art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Potrivit art. 432 alin. (2) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Conform art. 432 alin. (3) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale

Art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă prevede că, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Aceste dispoziții legale fundamentează ideea potrivit căreia judecarea recursului exercitat conform Secțiunii a 2-a, Cap. XXXVIII, Cod de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește în exclusivitate probleme de drept material și procedural, verificându-se legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt.

Astfel, sarcina instanței de recurs la această etapă este de a verifica temeiurile recursului și argumentele privind caracterul ilegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

În speță, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate. Iar, din conținutul cererii de recurs rezultă că, în mare parte, recurentul a reluat criticile formulate în fazele procesuale anterioare, asupra cărora instanța de apel și instanța de fond s-au pronunțat cu suficientă putere de convingere, iar invocarea pretinselor încălcări admise de instanțele inferioare nu sunt suficient de fundamentate și nu au vocația de a conduce la modificarea soluției în prezenta cauză civilă.

Completul evidențiază că, în lumina jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedura de examinare a admisibilității unui recurs în materie civilă trebuie să corespundă în principiu garanțiilor unui proces echitabil, consfințite de art. 6 din CEDO, în special cu referire la dreptul de acces liber la justiție și la dreptul subsecvent de a fi audiat de o instanță judecătorească (hotărârile Delcourt contra Belgiei din 17 ianuarie 1970 și Erfar-Avef contra Greciei din 27 martie 2014).

În acest context, completul reține că dreptul unei persoane de acces liber la justiție poate fi limitat, inclusiv prin instituirea procedurii de examinare a admisibilității recursului, or, prin însăși natura lor, condițiile pentru examinarea unei cereri introduse pe o cale de atac

extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile stabilite pentru o cale de atac ordinară. Asemenea rigori urmăresc scopul de aplicare și interpretare unitară a legislației și îndeplinesc funcțiile de administrare eficientă a justiției, fiind în deplină concordanță cu art. 6 din CEDO (hotărârea Trevisanato contra Italiei din 15 septembrie 2016).

Completul învederează că obligația de a motiva un act judecătoresc poate varia în funcție de natura actului în cauză (hotărârea Hansen contra Norvegiei din 2 octombrie 2014), iar în concepția CtEDO, nu se impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes” (hotărârea Nersesyan contra Armeniei din 19 ianuarie 2010).

Potrivit art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Din considerentele nominalizate și având în vedere faptul că instanța de apel și instanța de fond au examinat cauza sub toate aspectele, cu respectarea normelor de procedură și aplicarea corectă a legii materiale, iar în esența lor, argumentele principale ale recursului, care sunt similare argumentelor invocate în instanța de apel, au fost verificate minuțios la judecarea cauzei în ordinea de apel, completul ajunge în mod unanim la concluzia de a considera recursul declarat de Primăria municipiului Chișinău inadmisibil.

În conformitate cu art. 269-270, 433 lit. a) și 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Primăria municipiului Chișinău se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului

Nina Vascan

Judecători

Victor Burduh

Luiza Gafton